

Rövid megjegyzés a marxista kritikáról

A Szabad Nép december 22-iki számának Csepürova foglalkozott Acél Tamás elvtárs új regényéből a Forumban megjelent bírálattal. Csak mellékesen térek ki a kritika ~~z~~ hangjára. "Irigynek" nevezi a kritikást, Kelemen Jánost. Mi joga? Kelemen János kritikus, publicista, szépirodalmi produkciója nincs. Miért "irigyelje" tehát Acél elvtárs regényének sikerét? Azt hiszem, ez a hang semmiképpen sem járul hozzá az irodalmi kérdések tisztázásához. De ez ~~az~~ mellékkérdés. Fődolog: helyesen értékelte-e Kelemen János a regényt? Azt hiszem: igen. ~~x~~ Miért? Acél Tamás elvtárs dicséretre-méltó módon egyetemes képet akart adni a felszabadulást követő ^Időről. Irodalmi szempontból helytelenül ragadta meg a tárgyat. Nála az egyetemeség úgy ^ejött létre, hogy rendszereste az e kérdés körül lehetséges tipikus társadalmi és politikai állásfoglalásokat. Minden ^{ta}ilyen magatartás ^{után} megkísérelt egy azt reprezentáló embert alakítani, akinek sorsa megvilágítaná az ^{au}átalakulás különböző - haladó és reakciós - irányzatait. Eddig minden rendben volna. A baj csak az, hogy ilyen módon nem jöttek /nem jöhettek/ létre igazi, eleven emberek, akiknek - egyszerre egyéni és tipikus sorsa művészileg megvilágította volna azt, amit Acél elvtárs ábrázolni akart. Acél elvtárs, aki nem egy versében bebizonyította írói tehetségét, itt nem látta meg, hogy csak valódi emberek és emberi sorsok művészileg hiteles ábrázolása útján lehet egy történelmi fordulatot irodalmilag megeleveníteni. /A tudomány, a publicisztika eszközei mások./ Ennek következménye azután mindaz, amit a Forum kritikusa Acél elvtárs stílusánál megállapít és amit a Szabad Nép e kritikában lecsepl. Véleményem szerint igazságtalanul és helytelenül. És az ilyen ~~irigység~~ "védelem" a legrosszabb szolgálatot teszi a fiatal, tehetséges ⁱⁿíróknak. Ha nem mondják meg neki, hogy - politikailag - legjobb szándékukat hol, mennyibe és miért nem sikerült irodalmilag megvalósítani, sohasem fognak továbbfejlődni, sőt ^{hiáb}hiábik meg fognak rögződni, sőt elméleteket fognak kiagyalni a művészi hiányosságik védelmére, ahogy az a német munkásirodalom szektárium korában szokásos volt. A marxista kritika tehát ügyeljen az irodalmi igazságra is - éppen a politikailag ^{keber}irányban haladó, tehetséges fiatalok ^{széles körű} befogott érdekében.